

Elżbieta Sarnowska

"Sarmatyzm oświecony. 1. Prosaicy i ideologowie", Mieczysław Klimowicz, Wrocław 1970 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/41, 192

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ NOWAK-DEUŻEWSKI Juliusz: Dynastia literacka Leszczyńskich. /Kartka z dziejów poezji okolicznościowej w Polsce w. XVII/. "Przegląd Humanistyczny" R. XV:1971 nr 1 s. 19-25.

Wprowadzając pojęcie dynastii literackiej, a więc grupy ludzi parających się literaturą, złączonych równocześnie więzami pokrewieństwa - autor wskazuje istniejące w okresie staropolskim trzy tego rodzaju sytuacje: w wieku XVI - dynastię Kochanowskich, w stuleciu następnym - dynastie Morzdynów i Leszczyńskich. Działalności literackiej Leszczyńskich poświęcone zostały w całości dalsze wywody autora. Do przedstawicieli tej dynastii zaliczono: wojewodę bełskiego Rafała II Leszczyńskiego, jego syna Andrzeja, wojewodę derpskiego, syna Andrzeja, Samuela, oboźnego koronnego, brata stryjecznego Samuela, podskarbiego koronnego Rafała III, i wreszcie syna Rafała III - Stanisława Leszczyńskiego, króla polskiego. Twórczość wymienionych obejmowała głównie poezję przygodną okolicznościową, wiersze poświęcone wydarzeniom rodzinnym, epicedia, panegiryki, utwory polityczno-obyczajowe.

BP/41

E.S.

/II/ KLIMOWICZ Mieczysław: Sarmatyzm oświecony. 1. Prozaicy i ideologowie. W: "Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Literackie". Oss. Wrocław 1970 z. 11/12 s. 183-214.

Na tle zarysowanej obszernie sytuacji historyczno-politycznej w okresie przed, w czasie oraz po Sejmie Wielkim przedstawia autor sylwetki trzech wybitnych działaczy i pisarzy: Stanisława Staszica, Hugona Kołłątaja oraz Franciszka Jezierskiego. Artykuł obejmuje problemy biograficzne i zawiera obszerną charakterystykę twórczości publicystycznej naukowej i literackiej wymienionych pisarzy. Kolejno omówiono: "Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego", "Przestrogi dla Polski", "Listy Anonima", "Prawo polityczne narodu polskiego", "Rozbiór krytyczny zasad historii o początkach rodu ludzkiego", publicystykę i niektóre powieści Jezierskiego. Autor daje interpretację ideowej zawartości dzieł oraz ocenia ich walory artystyczne. Podkreśla też rolę czasopism informacyjno-politycznych, a także kwestię retoryki sejmowej i zbiorowej produkcji publicystycznej w dobie Sejmu Wielkiego.

BP/41

E.S.